

Nina Sailo merkkipäivänään tyttärensä Annin kera.

Kuvanveistäjä Nina Sailo 85-vuotias

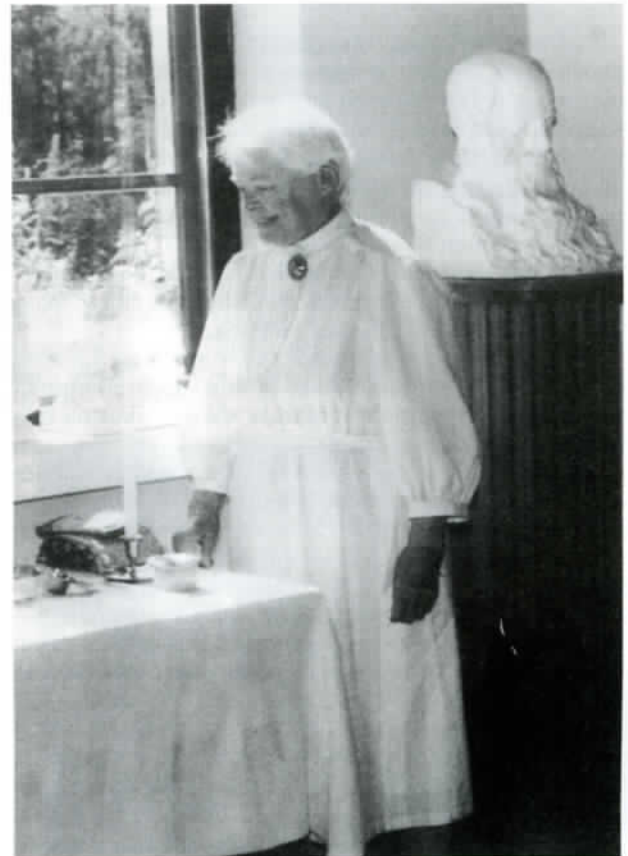

Kuvanveistäjä Nina Sailo täytti 85 vuotta Kirkkonummella 26.7.91. Seuramme puolesta kävivät merkkipäiväsankaria onnittelemassa kunniapuheenjohtaja Boris Karpela, puheenjohtaja Pentti Keynäs, Pertti Virtaranta ja Kosti Pamilo.

Nina Sailo, taiteemme puhtasverinen kareliaani, ilmentää luomistyössään juuri niitä päämääriä, joiden puolesta myös Karjalan Sivistysseura työskentelee ja jotka on kirjattu sen sääntöihin: karjalaisen kulttuuriperinnön ja heimohengen vaaliminen ja elävänä säilyttäminen.

Nina Sailo on ystävämme ja seuramme pitkäaikainen jäsen. Hänen muovaamiaan ovat monet Karjalan Sivistysseuran ja Säätiö Väinölän toimesta pystytetyt muistomerkit: Anni Denisovin muistomerkki Vihdin kirkkomaalla, Iro ja Muarie Remsun muistomerkki Boråsissa, Rukoilija-patsas Helsingin ortodoksisella hautausmaalla, Ämmäsaaren Itkijä-patsas, Kuhmon Laukunkantaja-patsas sekä lukuisat reliefit, korkokuvat kuten Marina Takalon muistomerkissä Kuusamossa.

Vuonna 1981 — KSS:n täyttäessä 75 vuotta — kuvanveistäjä Nina Sailo kutsuttiin seuran kunniajäseneksi.

Nina Sailo — taiteen kareliaani.

MERKKIPÄIVIÄ

85 vuotta täytti Tampereella 25.3.91 Mari Ritoniemi (Maria Feodorna Filipova). Hän on syntynyt Vienan-Karjalan runomailla Kontokin pitäjän Kenttijärven kylässä, mistä siirtyi suuren muuttoaalton mukana 1922 Suomeen. "Suomi on ollut hyvä kotimaa", sanoo Mari. "Elämä on mennyt eteenpäin koko ajan aina parempaan. Suomen kansa on ututteraa ja työtätekevää niin kaikki tämä hyvä on saatu aikaiseksi. Hyvä on eläkeläisenkin elää elmetellä!"

Mari Ritoniemi.

Vienassa venäläisen kansakoulun käynyt Mari suoritti Suomessa yksityisesti kansakoulun, kävi Jamilahden kansanopiston lisäksi Oriveden toisvuotisen opiston ja opiskeli kotitalousneuvoksi Orimattilassa. Kalevalainen kertoja- ja runoperinne elää voimakkaana Marissa ja runoja ja kertomuksia kertyy pöytälaatikkoon jälkipolvia varten. Lukuharastuksen myötä kirjallisuus on hänelle tärkeä seuralainen. Ja luonto on ollut Marille "elämän voima". Jo varhain nuorena tyttönä Kenttijärvellä soudellessa hän kertoo kokeneensa luonnon ja Jumalan voiman niin läheisenä, että se tunne elää vieläkin vuosikymmenien kuluttua.

Ritoniemen kahdeksanlapsisesta sisarusparvesta Suomeen jäi pysyvästi kolme; Mari, Mikko ja Riiko. Koko sisarusparvesta elossa ovat nuorimmat Mari ja Mikko. Sukua on kahden puolen rajaa.

"Elämä on ollut niin moninaista", miettii Mari. "Siihen ovat mahtuneet monet sodat, sukulaisten menetykset, Karjalan heimon huonot ja hyvät hetket. On toki ilon ja riemunkin aiheita muistissa. Suurta on elää aikana, kun ihmiskunnan voimin on valloitettu avaruus, ovat tulleet autot, puhelimet, televisiot ja monet muut ihmeelliset keksinnöt, joista ei osattu ajatellakaan lapsuudessani. Maailma on muuttunut oikeudenmukaisemmaksi. Ihmisten vain pitäisi muistaa kiittää Jumalaa niin hyvistä kuin huonoistakin päivistä. Hänet meille kaikki voima tulee", sanoo Mari.

Karjalan asioita hän seuraa tarkasti tiedotusvälineistä ja kokee hyvänä tämän "uuden ajan", kun sukulaisetkin pääsevät näkemään toisiaan ja saavat tietoa toisistaan.

Karjalan Sivistysseuran toiminnan hän kokee tarpeelliseksi ja tärkeäksi. "On hyvä, että karjalaisuutta näin vaalitaan ja nuorisoa ohjataan perinteen pariin ja juurilleen."

Erityistä iloa on tuottanut viime aikoina kummilapsen esikoinen, jonka vierailut virkistävät ja väräyttävät arkista elämää. Näitä ja monia muita elämän asioita tarkastellessa elämä sujuu rauhaisesti omassa viihtyisässä "lukaalissa" Tampereella.

P.A.R.

Opettaja Elisabet Repo täytti 70 vuotta Siikajärvellä 22.7.1991. Hän on syntynyt Hyrsylän mutkan Hautavaaran kylässä ja kuuluu isänmaalliseen karjalais-ortodoksiseen Jakoljevin sukuun.

Sota-aikana Elisabet hakeutui opettajaksi Itä-Karjalaan. Kanssakäyminen karjalaisen rahvaan kanssa ei tuottanut vaikeuksia, kun karjalan kieli silloin ja vielä nytkin sujuu esimerkiksi kelpaavasti.

Vuonna 1943 Elisabet solmi avioliiton pappiskokelas Tapani Revon kanssa. Näin muodostui vialais-suojärveläinen suku. — Olen viimeinen vialainen pappi — Tapani usein sanoi.

Revon perheen toiminta Helsingin ortodoksisen seurakunnan suomenkielisten parissa alkoi jo v. 1945. Työstä ei ollut pulaa. Tapani kiersi kenttää ja Elisabet, hyvänä puhujana ja musiikki-ihmisenä, avusti niin kirkollisia tilaisuuksia kuin perheitäkin. Omakin perhe kasvoi, mutta työt muiden auttamiseksi eivät vähentyneet. Elisabet toteutti vanhaa karjalaisa sanontaa — kui itse en joudane ga lapsie työnnän.

Näin hän myös teki. Karjalan Sivistysseura on paljosta kiitollinen. Elisabet ehti itse ja myös lapsia työnsi, kun tarvittiin apua Ruotsin matkoilla. Sinne vietiin ohjelmaa, jolla hengen ravinnon lisäksi myös pakolais-karjalaisia musiikki-ohjelmilla lohdutettiin.

Onnittelumme ja kiitoksemme. — KP.

Simo Härkönen

Varatuomari Simo Härkönen — synnyinseutu on Impilahti — saavutti 85 vuoden iän 31.8.91. Hänen nimensä on niveltynyt näkyvästi Karjalan ja karjalaisten kohtaloihin aina sotavuosista lähtien.

Koulutukseltaan Simo on lakimies. Hän ehti toimia jonkin aikaa Suistamon nimismiehenä ennen myrskyn puhkeamista, ja on kirjoittanut noista ajoista mielenkiintoisia, hupaisiakin käräjämuieluksia mm. Karjalan Heimoon ja Karjala-lehteen.

Hän on myös paljon muuta: tarmokas järjestömiehen ja organisaattori, monipuolinen kulttuurimies, musiikkimies ja kirjailija. Hän tietää myös toisen kansankirkkomme ongelmat ja tuntee kyykänlyönin salat.

Simo on Karjalan Heimon pitkäaikainen avustaja ja neuvottelukunnan jäsen. Hänet on palkittu seuramme ansiomerkillä vuonna 1976. Kalevalaseuran tunnustuspalkinto tuli vankoin perustein vuonna 1987.

50 vuotta täytti Porin kaupunginjohtaja Martti Ainisalmi 6.6.1991. Hän on syntynyt Kauhavalla, vanhemmat olivat Suojärven pitäjän Varpakylästä. Vuoteen 1931 saakka suku tunnettiin nimellä Stönky.

Yhteiskuntatieteiden kandidaatiksi valmistuttuaan Martti aloitti toimintansa kunnalliselalla Joensuussa. Sieltä hän siirtyi Porin talousarviopäälliköksi ja v. 1975 hänet valittiin yksimielisesti Porin kaupunginjohtajaksi.

Valinta ei ollut yksimielinen, jos kaupunginhallitus olisi saanut tietoonsa naisten arvion, Martin vaimo lausui: "Ei sinusta ole sen homman hoitajaksi". Hommaa on hoidettu jo 16 vuotta, joka parhaiten todistaa sen, että nainenkin voi erehtyä. — KP.

Irma Koho.

Suomen "kyykkä-äiti" Irma Koho täytti 70 vuotta Jyväskylässä 6.6.91.

Irma on niin liikkenainen kuin perheenäitkin. Hän laulaa kuorossa ja toimii sihteerinä monissa yhdistyksissä. Suomen kyykkävälle hän on kuin äiti. Monta kymmentä vuotta pelatut Irman kippokisat luetaan parhaimpien kyykkäkilpailujen joukkoon. Niihin osallistutaan sekä urheilijoina että Irman ystävinä. — Onnittelemme kyykkämitalilla palkittua toiminnan ihmistä. — KP

50 vuotta täytti Kalevalassa 22.6.91 Vasili Nikolajevits Jermakov. Hänen äitinsä Maria Tervo on Vuonnisesta. Äidinäiti oli sukuaan Kossijev ja äidinisä Lukka Tervo. Molemmat isovanhemmat olivat Vuonnisesta.

Maria Tervon vanhemmilla oli suuri lapsilauma, kaikkiaan 12. Niinpä Vasilin syntymäpäiville oli saapunut runsaasti sukua läheltä ja kaukaa. Karjalaiseen tapaan juhlapöytä oli katettu täyteen monenmoista syötävää ja juotavaa. — LL

65 vuotta täytti Kemissä 9.7. opettaja Juulia Koskela o.s. Netsäinen. Suku on Repolasta.

50 vuotta täytti Ylä-Karjala -lehden päätoimittaja Seppo Harju Nurmeksessa 12.7.91. Hänen sukujuurensa johtavat Terijoelle. Sepon harrastuksiin kuuluvat mm. teatteri ja veneily (perusti Nurmekseen tultuaan pursiseuran). Hän on mukana myös SN-seurassa, ampumaseurassa ja Karjala-seurassa.

70 vuotta täytti Göteborgissa 11.7.91 Sauli Rantala. Hän on syntynyt Impilahden Kokkoselän kylässä. Hän on tarmokkaasti mukana karjalaisessa järjestötoiminnassa.

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET

Kalevalaseuran kertojan palkinnon saanut emäntä Anni Molosofkin kuoli 15.4.1991 yli 92-vuotiaana.

Anni oli syntynyt 16.2.1899 Säämäjärven kunnan Timonpielan kylässä. Hovattaisen Annista tuli 1919 Moloisen Anni, kun avioitui Kurmoilan kylän Fedja Molosofkinin kanssa. Suuressa kolmikerroksissa talossa ja bohatassa perheessä neveyskesti vain kuusi viikkoa, kun koko Moloisten suvun piti paeta Suojärvelle. Siellä osa sukua jatkoi kauppatointaa Annin ja Fedjan asettuessa Hyrsylän mutkan Igmoilan kylään.

Epämiellyttävän matkan Aunukseen joutui Anni tekemään 1940 talvella, kovassa pakkasessa. Hyrsylän mutkan siviilivangit siirrettiin silloin Zuanjoin luostariin. Tämän vankeusmatkan aikana Anni menetti 13-vuotiaan Zinattarensä. Vankeudesta palattuaan Anni asui pisimpään Siilinjärven Toivakan kylässä.

Anni oli topakka ihminen, hän ei "toppih segonut", vaikka joutui moniin kuulusteluihin vankeutensa aikana.

Annin mukana meni tuonilmaisiin paljon aunukselaista perimätietoa, vaikka paljon ehtivät Helmi ja Pertti Virtaranta hänen tietojaan muistiin kirjata. Säilössä on lähes 300 sananlaskua, 20 tuntia nauhoitusta ja paljon muistinvaraista tietoutta karuista, vetehisistä, metsän ja läävän isännistä. Vielä on tietoa tulen vihasta, kylymaahisesta ja käärmeen purennan parantamisesta. Eikä Helmin ja Pertin tullut ikävä muisteluksiaan kirjatessaan, kun saivat istua "shokat voissa". Anni oli mainio perinneruokien laittaja, joten piiras- ja sulsinavati höyrysi kyselijäin edessä.

Annia kiinnostivat syntymäseutujensa maisemat ja siellä asuvat sukulaiset. Vuoden 1971 jälkeen hän teki matkoja syntymäseuduille. Vaikka näkymät olivatkin surkeat, silti mieli teki käydä, kun "joga kiven peäl olis kuldua koattu". — KP.

Anni Molosofkin (kuva: P. Virtaranta).

Kauppaneuvos Pauli M a u r o kuoli 20.5.91 Lieksassa. Hän kuului vanhaan repolaiseen kauppiassukuun, ja oli syntynyt Lieksassa 19.6.1919.

Koulunkäyntinsä lopetettuaan Pauli toimi eri tehtävissä Lieksan Kauppa Oy:ssä. Vanhemman veljensä Nikolai (Kola) Mauron kuoltua vuonna 1959 Paulista tuli menestyvän liikkeen toimitusjohtaja.

Hän toimi monipuolisesti mukana alan järjestötyössä, mm. Suomen kenkäkauppiasliiton hallituksessa, Myyntimiehet ry:ssä ja oli Nahka- ja jalkinekauppias ry:n perustajajäsen. Aikaa riitti myös yhteiskunnallisten asioiden hoitoon; kauppaneuvos kuului pitkään Lieksan kauppalaanvaltuustoon ja eri lautakuntiin sekä hoiti monia luottamus- ja tehtäviä. Innokkaana urheilumiehenä hän oli perustamassa paikkakunnalle urheiluseuraa (Lieksan Urheilijat) ja toimi sittemmin sen puheenjohtajana.

Kun Karjalan Heimossa julkaistiin viime vuoden lopulla pakolaisuurheilijoita esittävä valokuva ja kyseltiin, keitä kuvassa on, kauppaneuvos Pauli Mauro oli yksi vastaajista.

Tverin-Karjalan herättäjä, dosentti Vasili V i n o g r a d o v (1934—1991) on kuollut. Hän oli viime syksynä perustetun Tverinkarjalaisten kulttuuriseuran sielu ja sen puheenjohtaja.

Vinogradov toimi opettajana Kalininin pedagogisessa instituutissa, sittemmin historian dosenttina Tverin valtionyliopistossa. Tutkimuksissaan hän paneutui heimonsa tverinkarjalaisten historiaan, 1980-luvun lopulla olojen vapauduttua erityisesti Tverin-Karjalan kansallisiin vaiheisiin 1930-luvun loppupuolella. Tästä aiheesta oli myös hänen väitöskirjansa "Karjalaisten asia", joka tarkastettiin marraskuussa Sverdlovskin yliopistossa.

Vasili Vinogradov.

Karjalan Heimo

KARJALAN SIVISTYSSEURAN ÄÄNENKÄNNÄTTÄJÄ

Runsaasti kuvitettu, aikaansa seuraava karjalainen aikakauslehti. 75. vuosikerta. Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa kaksoisnumeroina. 220 sivua monipuolista lukemista Karjalan historiasta ja nykypäivästä.

Tilausmaksu 1991 ..... 80 mk

(Suomi ja Pohjoismaat)

Muihin maihin ..... 90 mk

Maksun voi parhaiten suorittaa Karjalan Sivistysseuran ps-tilille 6171-9 osoitteella Luotsik. 9 D 10 00160 Helsinki.

21.5.1991 kuoli Helsingissä Juha Markku T e h o l a. Hän oli syntynyt 16.10.1943. Markku oli salmillaissyntyisen eversti Yrjö Teholan poika. Hänen äitinsä Galina oli lintajärveläisen Nikolai Valasmon tytär.

Molemmat suvut, niin Valasmot kuin Teholatkin, tekivät urauurtavaa ortodoksis-karjalaista työtä Helsingissä, aina 1920-luvulta lähtien.

Markun hautajaiset olivat jo neljännet Teholan perheessä hyvin lyhyenä aikana. — KP.

Konevitsan Anttina tunnettu veli Andrei P e s c h k o f f kuoli Joensuussa 2.8.91. Hän oli syntynyt 9.9.1905 Uudenkirkon pitäjän Liikolan kylässä, ja vietti luostarissa melkein koko elämänsä, yhteensä 60 vuotta.

Hän meni 16-vuotiaana Konevitsan luostariin, siirtyi sodan jaloista munkkiveljien mukana Keiteleen Hiekkään ja v. 1956 Uuden Valamon luostariin Heinävedelle. Siellä hän sai vastataksien luostarin vierasmajan hoidosta, ja toimi tässä tehtävässä 18 vuotta.

Antin muistelujen pohjalta ilmestyi Valamon luostarin kustantamana v. 1985 kirja "Konevitsan Antti".

Timo V i s a m a a siirtyi tuonilmaisiin 30.6.91. Hän oli syntynyt 4.12.1949 Oulussa. Timo oli Oulussa postilaitoksen palveluksessa parikymmentä vuotta, kunnes muutti Rauhalle, missä asui kuolemaansa saakka.

Timo oli äitinsä puolelta vienalaista alkuperää. Äiti oli Maura Vasiljeff Uhtuan Röhön kylästä. — Timoa jäi kaipaamaan sisar ja muut sukulaiset. — LL

Petroskoin ortodoksinen hiippakunta rekisteröity

Neuvosto-Karjalan oikeusministeriössä rekisteröitiin 8.7.91 Venäjän ortodoksisen kirkon Petroskoin hiippakunta. Rekisteröintitodistuksen vastaanotti Petroskoin ja Aunuksen piispa Manuil.

Toimenpide merkitsee käytännössä sitä, että hiippakunta sai juridisen henkilön aseman ja voi kirkollisen toiminnan ohella harjoittaa mm. hyväntekeväisyyttä, avata vanhainkojeja ja kouluja eli toimia monin tavoin yhteiskunnan hyväksi.

Karjalan tietopankki Kuhmon Kornitsaan

Kuhmon Kulttuurikornitsaan ryhdytään luomaan Karjalan tietopankkia. Siihen kootaan tiedot kaikista Neuvosto-Karjalan alueen kulttuuritoiminnasta, esiintyjäryhmistä ja ammattitaiteilijoista.

Samalla kulttuurikornitsa on ottanut hoitaakseen Kuhmossa vireillä olevan kulttuurimatkailemishankkeen. Kaksivuotisen projektin aikana selvitetään Neuvosto-Karjalaan suuntautuvan matkailun laajuus ja sisältö.

Kulttuurimatkailemishankkeessa yhteistyökumppanina on Karjalan kulttuurisäätiö.

KANSIKUVA: Kylämaisema Aunuksesta etelään.